

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

મેસર્સ ઓબેટી પ્રાઇવેટ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

મોહમ્મદ શફિક ખાન

સપ્ટેમ્બર ૨૩, ૨૦૦૫

[અરિજત પાસાયત અને સી. કે. ઠાકર, ન્યાયમુર્તીઓ]

ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭-કામદારની હકાલપટ્ટી-નોકરીદાતા દ્વારા સ્વીકારવામાં આવેલા કેટલાક કામદારો દ્વારા આપવામાં આવેલી માફી-કામદારની માફી ન માંગવી એ દલીલ કરી શકાતી નથી કે તે કોઈ પણ ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિમાં સામેલ ન હતો તે આધાર પર ગર્ભિત માફી હતી.

ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦-કલમ ૧૪-વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતાઓ-જુદા જુદા પાયા પર ઊભેલી વ્યક્તિઓના કિસ્સામાં એક જ માપદંડ લાગુ કરી શકાતો નથી-જે કામદારોએ માફી માંગી હતી તેઓ માફી ન માગનારા કરતા અલગ પાયા

પર ઊભા છે-તેથી તેઓ સમાનતાનો દાવો કરી શકતા નથી અને ભેદભાવની ફરિયાદ કરી શકતા નથી.

પ્રતિવાદી-કર્મચારી અપીલકર્તા-માલિકના અન્ય કામદારો સાથે હડતાળ પર ઉતર્યા હતા.નોકરીદાતાએ તેમને હડતાળ પર ન જવાની ચેતવણી આપી હતી પરંતુ તેઓએ કોઈ ધ્યાન ન આપ્યું.આરોપપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું અને પ્રતિવાદી-કામદારને ચુન્નુ અને વકીલ નામના અન્ય ૨ લોકો સાથે સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યો હતો.ત્યારબાદ, પ્રતિવાદી અને અન્ય બે લોકોએ તેમની ફરજો ખાત્રીપુર્વક નિભાવવાની અને હડતાળ જેવી પ્રવૃત્તિમાં સામેલ ન થવાની ખાતરી આપી અને આમ તેમનું સસ્પેન્શન પાછું ખેંચવાની વિનંતી કરી.

નોકરીદાતાએ તપાસ કરવાના અધિકાર પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ વિના તેમનું સસ્પેન્શન રદ કર્યું. સ્થાનિક તપાસ શરૂ કરવામાં આવી હતી અને સંબંધિત પ્રતિવાદી સહિત ૫ વ્યક્તિઓ સામે આરોપો મૂકવામાં આવ્યા હતા. તપાસ દરમિયાન, ચુન્નુ અને વકીલે તેમની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોની સચ્ચાઈ સ્વીકારી હતી અને માફી માંગી હતી, જેના આધારે નોકરીદાતાએ તેમની સામે કાર્યવાહી કરી ન હતી.જો કે, પ્રતિવાદી-કર્મચારીએ તેની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોને પડકારવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું. ટ્રિબ્યુનલે પ્રતિવાદી-કામદાર અને અન્ય બે એટલે કે ચુન્નુ અને વકીલની વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતાઓ પર પ્રકાશ

પાઝ્યો હતો અને ચુકાદો આપ્યો હતો કે પ્રતિવાદી-કામદારની સમાપ્તિ કાયદેસર અને યોગ્ય હતી.

ઉચ્ચ અદાલતે પ્રતિવાદી-કામદારનું વલણ સ્વીકાર્યું હતું અને એવું માન્યું હતું કે ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા કરવામાં આવેલ તફાવત કૃત્રિમ હતો.એટલે વર્તમાન અપીલ.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠરાવ્યુ : જ્યારે તમામ વ્યક્તિઓ એક જ પાયા પર ઊભા ન હોય, ત્યારે એક જ માપદંડ લાગુ કરી શકાતો નથી.જ્યાં સુધી પ્રતિવાદી-કામદારની વાત છે ત્યાં સુધી ચુન્ન અને વકીલ અલગ પાયા પર ઊભા હતા.તેમણે, અન્ય બેથી વિપરીત, તેમની કાર્યવાહીને યોગ્ય ઠેરવવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું.તે સ્પષ્ટ રીતે વિશિષ્ટ લક્ષણ હતું જેની ઉચ્ચ અદાલત યોગ્ય રીતે પ્રશંસા કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી.નોકરીદાતાએ ચુન્ન અને વકીલ દ્વારા આપવામાં આવેલી અયોગ્ય માફી અને ખેદ વ્યક્ત કરવાનું સ્વીકાર્યું.એવું ન કહી શકાય કે જ્યાં સુધી પ્રતિવાદી-કામદારની વાત છે ત્યાં સુધી નોકરીદાતાએ ભેદભાવ કર્યો હતો કારણ કે તેણે તેની કાર્યવાહીને યોગ્ય ઠેરવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો જેના માટે વિભાગીય કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી.એવું પણ નથી કે ચુન્ન અને વકીલને

સંપૂર્ણપણે નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.તેનાથી વિપરીત, તેમને ચેતવણી પત્ર જારી કરવામાં આવ્યો હતો.[જપર-એચ; જપ૩-એ]

યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ પરમા નંદા, [૧૯૮૯] ૨ એસ. સી. સી. ૧૭૭, પર આધાર રાખ્યો હતો.

સિવિલ અપીલીય હકુમત : સિવિલ અપીલ નંબર ૮૧૭/૨૦૦૫.

સી.ડબલ્યુ.પી. નં. ૧૯૪૫૯/૧૯૮૮ માં અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટના ૦૨/૦૪/૨૦૦૪ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા વતી પી. પી. રાવ, અમિત ભસીન, સંજીવ કુમાર સિંહ, સુશ્રી શીનમ પરવાંડા અને ભાર્ગવ વી. દેસાઈ.

પ્રતિવાદી માટે વી. જે. ફ્રાન્સિસ, અનુપમ મિશ્રા અને પી. આઈ. જોસ.

કોર્ટનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

અરિજીત પાસાયત, ન્યાયમુર્તી. આ અપીલમાં પડકાર એ અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજના ચુકાદાને છે કે અપીલકર્તા (ત્યારબાદ 'એમ્પ્લોયર' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) દ્વારા પસાર કરાયેલ સમાપ્તિ આદેશ કાયદામાં ટકાઉ ન હતો.

સંક્ષિપ્તમાં પૃષ્ઠભૂમિ હકીકતો નીચે મુજબ છે:

પ્રતિવાદી (ત્યારબાદ 'વર્કમેન' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) એ ઔદ્યોગિક ટ્રિબ્યુનલ (૧) અલ્હાબાદ (ટૂંકમાં 'ટ્રિબ્યુનલ') દ્વારા ૨૩ એપ્રિલ, ૧૯૮૮ના રોજ પસાર કરાયેલા આદેશને રદ કરવા માટે રિટ અરજી દાખલ કરી હતી, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે તેમની સેવાની સમાપ્તિ ૧૧/૦૪/૧૯૮૪ થી વ્યાજબી અને કાયદેસર હતી. રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઉત્તર પ્રદેશ ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ (ટૂંકમાં 'યુ. પી. અધિનિયમ') ની કલમ ૪ (કે) હેઠળ તેની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા ચુકાદો આપવા માટે સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો. ૨૧મી જૂન, ૧૯૮૬ના રોજ જે સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો તે ન્યાય નિર્ણય કેસ નંબર ૩૯/૧૯૮૬ તરીકે નોંધવામાં આવ્યો હતો. ચૂકવણીના નિવેદન અને પક્ષકારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા લેખિત નિવેદનના આધારે મુદ્દાઓ તૈયાર કર્યા પછી, શરૂઆતમાં ટ્રિબ્યુનલે ચુકાદો આપ્યો હતો કે તપાસ વ્યાજબી અને યોગ્ય નથી. જો કે,

નોકરીદાતાને તેના વલણને સાબિત કરવા માટે પુરાવા રજૂ કરવાની સ્વતંત્રતા
આપવામાં આવી હતી કે તપાસ વ્યાજબી અને યોગ્ય હતી.રેકૉર્ડ પરની
સામગ્રીના આધારે ટ્રિબ્યુનલે એવું માન્યું કે સમાપ્તિ ક્રમમાં હતી.

જે પૃષ્ઠભૂમિમાં સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો તે નીચે મુજબ છે:

૨૭ મે, ૧૯૮૦ના રોજ પ્રતિવાદી-કામદારની ઉશ્કેરણી હેઠળ
નોકરીદાતાના કામદારો હડતાળ પર ઉતર્યા હતા.પ્રતિવાદી-કર્મચારીએ
ચીજવસ્તુઓ લઈ જતા વાહનોને ફેક્ટરીમાંથી બહાર જવાની મંજૂરી આપી ન હતી
અને તે અને અન્ય લોકો માત્ર હડતાળ પર જ નહોતા ગયા પરંતુ અન્ય લોકોને
હડતાળ પર જવા માટે ઉશ્કેર્યા હતા અને અન્ય લોકોને ધમકી આપી હતી.જોકે
ફેક્ટરીના મેનેજર વી. આર. શર્માએ તેમને હડતાળ પર ન જવાની ચેતવણી
આપી હતી, પરંતુ તેમણે કોઈ ધ્યાન ન આપ્યું.આરોપપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું
અને સંબંધિત પ્રતિવાદી-કામદારને સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યો હતો.તેની સાથે
અન્ય બે એટલે કે ચુન્નુ અને વકીલ સામે પણ કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી.આ
સમયે, પ્રતિવાદી-કર્મચારી અને અન્ય બે લોકોએ લેખિતમાં જણાવ્યું હતું કે
તેમનું સસ્પેન્શન પાછું ખેંચવામાં આવી શકે છે કારણ કે તેઓ તેમની ફરજો
ખંતપૂર્વક નિભાવવાની અને હડતાળ જેવી પ્રવૃત્તિમાં સામેલ ન થવાની ખાતરી
આપી રહ્યા હતા. વધુમાં એવી ખાતરી આપવામાં આવી હતી કે વિભાગીય

કાર્યવાહીમાં સંપૂર્ણ સહકાર આપવામાં આવશે. નોકરીદાતાએ તપાસ કરવાના અધિકાર પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ વિના સંબંધિત પ્રતિવાદી-કામદારનું સસ્પેન્શન રદ કર્યું. સ્થાનિક તપાસ શરૂ કરવામાં આવી હતી અને સંબંધિત પ્રતિવાદી-કામદાર સહિત પાંચ વ્યક્તિઓ સામે આરોપો મૂકવામાં આવ્યા હતા.તપાસ દરમિયાન ચુન્નુ અને વકીલે વધુ ખાતરી આપી હતી કે તેઓએ અયોગ્ય માફી માંગી છે અને ગેરકાયદેસર હડતાળનો આશરો લેવા બદલ તેમના પસ્તાવાનો સંકેત આપ્યો હતો.અયોગ્ય માફી અને અપાયેલા વચનના આધારે, અપીલકર્તા-નોકરીદાતા તેમની સામે આગળ વધ્યા ન હતા, પરંતુ જ્યાં સુધી પ્રતિવાદી-કર્મચારીની વાત છે ત્યાં સુધી પરિસ્થિતિ અલગ હતી.

એ નોંધવું જોઈએ કે જ્યારે ચુન્નુ અને વકીલે તેમની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોની ચોકસાઈ સ્વીકારી હતી અને માફી માંગી હતી, ત્યારે પ્રતિવાદી-કર્મચારીએ તેમની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોને પડકારવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું. પુરાવાની પ્રશંસા પર ટ્રિબ્યુનલે ચુકાદો આપ્યો કે માત્ર ચુન્નુ અને વકીલ સામે કોઈ કાર્યવાહી કરવામાં આવી ન હોવાથી, જ્યાં સુધી પ્રતિવાદી-કામદારની વાત છે ત્યાં સુધી સ્થિતિ સમાન નથી.ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પ્રતિવાદી-કામદાર અને અન્ય બે એટલે કે ચુન્નુ અને વકીલની વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતાઓ પર પ્રકાશ પાડવામાં આવ્યો હતો. તદનુસાર ટ્રિબ્યુનલે એવું માન્યું હતું કે પ્રતિવાદી-કામદારની સમાપ્તિ કાયદેસર અને યોગ્ય હતી.

હાઈકોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરાયેલી રિટ પિટિશનમાં પ્રાથમિક વલણ એ હતું કે જ્યાં સુધી રિટ અરજદારની વાત છે ત્યાં સુધી કોઈ વિશિષ્ટ લક્ષણો નથી. ઉચ્ચ અદાલતે પ્રતિવાદી-કામદારનું વલણ સ્વીકાર્યું હતું અને એવું માન્યું હતું કે ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા કરવામાં આવેલ તફાવત સ્પષ્ટ રીતે એક કૃત્રિમ તફાવત છે. વધુમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે ત્યારબાદ કોઈ માફી માંગવામાં આવી ન હોવા છતાં, પ્રતિવાદી-કર્મચારીએ ૦૨/૦૫/૧૯૮૦ પછી કોઈ પણ હડતાળનો આશરો ન લઈને પત્ર અને ભાવનાથી પોતાની પ્રામાણિકતા દર્શાવી હતી અને પ્રતિવાદી-કર્મચારી તરફથી સ્પષ્ટ રીતે "અનુમાનિત માફી" છે. તદનુસાર, બરતરફીનો આદેશ રદ કરવામાં આવ્યો હતો અને નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે જો પ્રતિવાદી-કામદાર નિવૃત્તિની વય પ્રાપ્ત કરી શક્યો ન હોય તો તેને સેવામાં પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે અને તેને બરતરફીની તારીખથી બહાલી સુધી પાછળના વેતનના ૫૦ ટકા ચૂકવવામાં આવે. વધુમાં એવો સંકેત આપવામાં આવ્યો હતો કે જો પ્રતિવાદી-કામદાર નિવૃત્તિની ઉંમર પ્રાપ્ત કરી લે છે, તો તેને સમાપ્તિની તારીખથી નિવૃત્તિની ઉંમર પ્રાપ્ત થાય ત્યાં સુધી પાછળના વેતનનો ૫૦ ટકા હિસ્સો આપવામાં આવશે.

અપીલના સમર્થનમાં, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો મત સ્પષ્ટ રીતે અસમર્થનીય છે. ટ્રિબ્યુનલે જ્યાં સુધી

પ્રતિવાદી-કામદાર અને અન્ય બેની વાત છે ત્યાં સુધી વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતાઓની યોગ્ય નોંધ લીધી હતી.જ્યારે ચુન્ન અને વકીલના કિસ્સામાં તેમણે બાંહેધરી આપી હતી અને ગેરકાયદેસર હડતાળનો આશરો લેવા બદલ ખેદ વ્યક્ત કર્યો હતો, ત્યારે પ્રતિવાદી-કામદાર દ્વારા આવો કોઈ ખેદ વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો ન હતો.તેનાથી વિપરીત તેમણે પોતાની કાર્યવાહીને યોગ્ય ઠેરવવાનો પ્રયાસ કર્યો અને ૦૨/૦૫/૧૯૮૦ પરની હડતાળને કાયદેસર પણ ગણાવી.

જવાબમાં, પ્રતિવાદી-કર્મચારીના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રિબ્યુનલે અતિશય તકનીકી દૃષ્ટિકોણ અપનાવ્યો હતો. ચુન્ન અને વકીલે આપેલી બાંહેધરી તેમણે ન આપી હોવા છતાં, ત્યારબાદ તેમણે કોઈ ગેરકાયદેસર કૃત્ય કર્યું હોવાનો કોઈ આરોપ નહોતો.તેમણે કાર્યવાહીમાં પોતાની કાર્યવાહીને યોગ્ય ઠેરવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો તે માત્ર હકીકતને ચુન્ન અને વકીલને બતાવવામાં આવેલી પરોપકારથી અલગ પાડવા માટે એક વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતા તરીકે લઈ શકાતી નથી.

હરીફના વલણને ધ્યાનમાં લીધા પછી એક વાત સ્પષ્ટ થાય છે કે જ્યાં સુધી પ્રતિવાદી-કામદારની વાત છે ત્યાં સુધી ચુન્ન અને વકીલ અલગ-અલગ પાયા પર ઊભા હતા.તેમણે, અન્ય બેથી વિપરીત, તેમની કાર્યવાહીને યોગ્ય ઠેરવવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું.તે સ્પષ્ટ રીતે વિશિષ્ટ લક્ષણ હતું જેની કમનસીબે

ઉચ્ચ અદાલત યોગ્ય રીતે પ્રશંસા કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી. નોકરીદાતાએ ચુન્નુ અને વકીલ દ્વારા આપવામાં આવેલી અયોગ્ય માફી અને ખેદ વ્યક્ત કરવાનું સ્વીકાર્યું. એવું ન કહી શકાય કે જ્યાં સુધી પ્રતિવાદી-કામદારની વાત છે ત્યાં સુધી નોકરીદાતાએ ભેદભાવ કર્યો હતો કારણ કે ઉપર નોંધ્યા મુજબ તેણે તેની કાર્યવાહીને યોગ્ય ઠેરવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો જેના માટે વિભાગીય કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી. એવું નથી કે ચુન્નુ અને વકીલને સંપૂર્ણપણે નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા. તેનાથી વિપરીત, તેમને ૧૧/૦૪/૧૯૮૪ તારીખનો ચેતવણી પત્ર જારી કરવામાં આવ્યો હતો.

ભારત સંઘ વિરુદ્ધ પરમા નંદા, [૧૯૮૯] ૨ એસ.સી.સી. ૧૭૭ માં વહીવટી ટ્રિબ્યુનલે સજામાં આ આધાર પર ફેરફાર કર્યો હતો કે અન્ય બે વ્યક્તિઓને નાની સજા સાથે છોડી દેવામાં આવી હતી. આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે જ્યારે તમામ વ્યક્તિઓ એક જ પાયા પર ઊભા ન હોય, ત્યારે એક જ માપદંડ લાગુ કરી શકાતો નથી. હાલની સ્થિતિમાં પણ આવી જ સ્થિતિ છે. તેથી, હાઈકોર્ટનો આદેશ સ્પષ્ટ રીતે બિનટકાઉ છે અને તેને રદ કરવામાં આવે છે.

ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ વિના અપીલની મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

અપીલ મંજૂર.

ડી. જી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.